

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 288/2019-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. októbra 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou [REDACTED], advokátska kancelária, [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 15 Cbi 1/2013 z 31. mája 2017 a tiež rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 18/2017 z 21. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej

advokátkou [REDAKOVANÉ], advokátska kancelária, [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Cbi 1/2013 z 31. mája 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a tiež rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obo 18/2017 z 21. júna 2018 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na majetok obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], bol uznesením krajského súdu sp. zn. 5 K 34/2003 z 20. februára 2004 vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený advokát [REDAKOVANÉ], advokátska kancelária, [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“).

3. Advokátka [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), sa návrhom na začatie konania (ďalej aj „žaloba“) na krajskom súde domáhala proti žalovanému určenia, že pohľadávka v sume 16 632,28 € (ďalej len „sporná pohľadávka“) 1. je oprávnená, 2. je pohľadávkou proti podstate a 3. uspokojuje sa podľa § 31 ods. 1 písm. f) v spojení s § 32 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) v poradí podľa § 31 ods. 6 písm. e) zákona o konkurze a vyrovnaní. V právnej veci žaloby sa na krajskom súde viedlo konanie pod sp. zn. 15 Cbi 1/2013.

4. Rozsudkom krajského súdu bola žaloba zamietnutá a zároveň žalobkyni bola uložená povinnosť nahradiť žalovanému aj trovy tohto konania.

5. Žalobkyňa proti rozsudku krajského súdu podala riadne a včas odvolanie – riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozsudkom najvyššieho súdu rozhodnuté tak, že rozsudok krajského súdu bol ako vecne správny potvrdený a žalovanému bol proti žalobkyni priznaný aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Podľa zistenia ústavného

súdu rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť 28. júla 2018.

6. Žalobkyňa proti rozsudku krajského súdu podala riadne a včas aj dovolanie – mimoriadny opravný prostriedok, ktorý bol uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 6/2019 z 25. apríla 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) odmietnutý. Podľa zistenia ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 3. júna 2019.

7. Z obsahu (originálu) listiny označenej ako „*Prehlásenie o postúpení pohľadávky*“ z 2. augusta 2019 (ďalej len „oznámenie o postúpení pohľadávky“), ktorá bola pripojená k ústavnej sťažnosti ako jej príloha, vyplýva, že žalobkyňa ako „*pôvodná veriteľka*“ spornú pohľadávku 1. augusta 2019 „*postúpila*“ na sťažovateľku ako „*novú veriteľku*“.

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti okrem iného uviedla:

«... A.) *Procesné obmedzenie rozsahu popieracieho prejavu*

... „*Trváme na stanovisku, že dôvody popretia pohľadávky proti podstate nemôžu byť rozširované v rámci incidenčného konania po tom, čo takéto popretie oznámil veriteľovi konkurzný súd a uložil mu povinnosť v stanovenej lehote podať žalobu na konkurznom súde.*

Dôvod popretia pohľadávky žalobkyne proti podstate oznámený konkurzným KS Košice, že správca uznal pohľadávku do sumy 308,50 EUR a poprel do sumy 16632,28 EUR len z jediného dôvodu, že výpočet je v rozpore s vyhl. č. 655/2004 Z. z. Len z týchto dôvodov popretia by mal súd v tomto konaní vychádzať“...

Niet najmenších pochyb, že Žalovaný v priebehu tohto súdneho konania dodatočne uplatnil ďalší popierací dôvod, pričom tak učinil oneskorene.

Argumentácia dovolacieho súdu neobstojí, nakoľko nesprávne zlučuje dve samostatné popieracie prejavy založené na dvoch samostatných popieracích dôvodoch...

Sťažovateľ namieta, že je extrémne nespravodlivé a ústavne neudržateľné aby v priebehu konania všeobecné súdy napriek zákonnému obmedzeniu predstavujúcemu procesnú preklúziu povolili protistrane aby napriek tomu produkovala úkony majúce priamy vplyv na výsledok konania ...

B.) Porušenie právnych zásad

Sťažovateľ namieta porušenie zásady „zmluvnej autonómie a zmluvnej slobody“.

Sťažovateľ namieta aj porušenie zásady „čo nie je zakázané je dovolené“.

Sťažovateľ so Žalovaným v súlade so zásadou autonómie a zmluvnej slobody uzavrel v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky Zmluvu o poskytovaní právnych služieb...

... V rámci zmluvnej autonómie sa potom realizuje zmluvná sloboda, ktorá má rozmanité prejavy. Je to najmä právo fyzických a právnických osôb rozhodovať sa nielen s kým zmluvu uzavrie, ale aj sloboda pri určovaní jej obsahu a sloboda pri určovaní jej formy.“

Sťažovateľ namieta, že nie je možné zamieňať „zmluvnú odmenu“ prameňom, ktorej je súkromnoprávny vzťah so súdmi priznanou výškou náhrady trov konania...

Nie je preto správny názor odvolacieho súdu, že podielová odmena je v incidenčných konaniach neprípustná, nakoľko žiaden právny predpis dohodu o takejto odmene nevyklučuje...

C.) Svojevôľa, extrémna nespravodlivosť

... V predmetnej veci Znalec odpovedal, že nie je možné rozhodnúť, či ide o nepravý vlastnoručný podpis, alebo o pravý vlastnoručný podpis.

Nepredstavuje teda správne vyhodnotenie dôkazu Znaleckého posudku... súdom, že posudzovaný podpis nie je pravý vlastnoručný podpis, nakoľko to nepredstavuje záver Znaleckého posudku. Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd mali za zistenú skutočnosť, ktorá nebola v konaní zistená...

Žalobca má za to, že hodnotenie odpovede znalca „neviem“ respektíve „nie je možné rozhodnúť“ predstavuje otázku zásadného právneho významu všeobecne v rámci rozhodovacej činnosti súdov... Žalobca má za to, že súdu neprináleží modifikovať závery Znalca, ... súd nemôže nahradiť vlastným názorom vecnú správnosť Znaleckého posudku...

Sťažovateľ považuje za nesporné, že odpoveď Znalca v znaleckom posudku nepreukazuje, že podpis na zmluve a faktúre nie je pravý vlastnoručný podpis žalovaného. Súd prvého stupňa a odvolací súd neprípustne modifikovali odpoveď znalca v neprospech Žalobcu, čo nie je ústavne konformné...

D.) Kontrolný znalecký posudok

... je extrémne nespravodlivé, že Sťažovateľovi bolo zamietnuté vykonať kontrolný znalecký posudok.

Žalobca tak v písomnom podaní – Stanovisko žalobkyne s procesným návrhom zo dňa 29.05.2017, ako aj na pojednávaní konanom dňa 31.05.2017 navrhol vykonať kontrolné znalecké dokazovanie. Žalobca predmetné náležite odôvodnil...

... zamietnutie návrhu na vykonanie kontrolného znaleckého posudku malo priamy dosah na výsledok konania...

... nie je udržateľné a ústavne konformné zamietnutie návrhu na vykonanie ďalšieho (kontrolného) znaleckého posudku, čo založilo nesprávne meritórne rozhodnutie...»

9. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 5 Obo/18/2017 zo dňa 21.06.2018 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 15Cbi/1/2013-223 z 31. mája 2017 p o r u š e n é b o l o .

2. Ústavný súd Slovenskej republiky z r u š u j e Rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 5 Obo/18/2017 zo dňa 21.06.2018 a z r u š u j e Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 15Cbi/1/2013-223 z 31. mája 2017.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n ý do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky uhradiť Sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu Sťažovateľa [REDAKOVANÉ] ... vedený...“

10. Sťažovateľka v závere ústavnej sťažnosti zároveň navrhla, aby ústavný súd dočasným opatrením rozhodol tak, že *„... odkladá vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia - Rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 5Obo/18/2017 zo dňa 21.06.2018 až do meritórneho rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o tejto sťažnosti.“*

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

16. Ústavný súd primárne skúmal, či ústavná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, t. j. fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

17. Podľa judikatúry ústavného súdu o ústavnú sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 10/2019, I. ÚS 255/2019). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, príp. rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom namietaného konania (stranou sporu) alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti (IV. ÚS 476/2013).

18. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a rozsudkom najvyššieho súdu.

19. V zmysle § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane Civilný sporový poriadok.

(po 28. júli 2018, pozn.), ktorým bolo základné (nachádzacie) konanie ukončené. Oznámenie o postúpení pohľadávky bez ďalšieho nijako nepreukazuje, že „*pohľadávka*“, ktorá mala byť postúpená, existuje, či patrila pôvodnému veriteľovi (žalobkyni) a či skutočne podľa písomnej zmluvy o postúpení pohľadávky aj prešla na sťažovateľku. Práve naopak, ak žaloba, ktorou sa žalobkyňa (nie sťažovateľka, pozn.) okrem iného domáhala proti žalovanému určenia, že sporná pohľadávka je oprávnená a je pohľadávkou proti podstate, bola rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu právoplatne zamietnutá, dôsledkom materiálnej stránky právoplatnosti týchto súdnych rozhodnutí znamenajúcej ich záväznosť platí, že sporná pohľadávka už nie je sporná, ale je neoprávnená a ako neoprávnená nemôže byť spôsobilým predmetom právne relevantného postúpenia. Inými slovami, v prípade „*postúpenia*“ neoprávnenej, resp. neexistujúcej pohľadávky nie je možné hovoriť o právne relevantnom postúpení, ktoré by bolo spôsobilé po žalobkyni založiť právne nástupníctvo, a tým aktívnu vecnú legitimáciu sťažovateľky na podanie tejto ústavnej sťažnosti. Samotným právnym úkonom postúpenia pohľadávky totiž nie je možné „*prebit*“ záväznosť výroku právoplatného súdneho rozhodnutia, z ktorého vyplýva, že táto je neoprávnená, t. j. nie je.

Ústavný súd nad rámec tejto pre svoje rozhodnutie o ústavnej sťažnosti rozhodujúcej argumentácie už iba pre úplnosť veci dodáva, že sťažovateľka (postupníčka) s cieľom preukázania svojej aktívnej vecnej legitimácie ústavnému súdu nepredložila ani len písomnú zmluvu o postúpení spornej pohľadávky, na základe ktorej malo dôjsť k prechodu „*pohľadávky*“ samotnej a všetkých práv s ňou spojených z pôvodného veriteľa (žalobkyne) na nového veriteľa (sťažovateľku). Sťažovateľka (postupníčka) predložila ústavnému súdu iba oznámenie o postúpení pohľadávky, pričom nepreukázala a ani len netvrdila, že by žalobkyňa (postupkyňa) bola oznámenie o postúpení pohľadávky žalovanému (dlžníkovi) doručila, prípadne, že by sa toto oznámenie prinajmenšom dostalo do dispozičnej sféry dlžníka a tým proti dlžníkovi vyvolalo právne účinky postúpenia.

V kontexte danej veci je však skúmanie relevantného oznámenia postúpenia pohľadávky dlžníkovi aj tak bezvýznamné, pretože ako to z právoplatného rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu nepochybne vyplýva, sporná pohľadávka proti dlžníkovi, ktorá mala byť zo žalobkyne na sťažovateľku postúpená,

už nie je sporná, ale je neoprávnená, t. j. žalobkyňa nebola jej hmotnoprávnou nositeľkou, a preto jej „*postúpením*“ sa sťažovateľka nemohla stať právnou nástupkyňou žalobkyne.

27. Pretože sťažovateľka nebola účastníčkou konania (stranou sporu), z ktorého napadnuté rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu vzišli, a nepreukázala, že by sa bola po nadobudnutí ich právoplatnosti stala právnou nástupkyňou žalobkyne (dôsledkom postúpenia neoprávnenej pohľadávky sa jej právnou nástupkyňou totiž stať nemohla, pozn.), nie je v konaní o tejto ústavnej sťažnosti aktívne vecne legitimovaná.

28. Z uvedených dôvodov preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. októbra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu